

Elektronisk klovsundhedsregistrering - nu også i Finland Sverige og Norge

Elina Paakala, Karin Ulvshammar, Emma Carlén og Anders Fogh

Klovbeskærernes registreringer af klovsygdomme på koniveau hjælper landmanden til at forbedre klovsundheden gennem management, fodring og avl. Registreringen af klovsygdomme, hos den enkelte ko, indsamles hurtigt og nemt vha. et computerprogram, som er blevet brugt i Danmark et par år, og nu vil programmet også blive anvendt i Finland og Sverige.

Klovsygdomme medfører store økonomiske tab i malkekvægsbesætninger i dag. For eksempel viser svenske tal, at et sålesår skønnes at koste omkring 3.700 kr., hvis man medtager både direkte og indirekte omkostninger, såsom reduceret mælkeproduktion mv. Klovsygdomme forårsager ofte halthed, hvilket er en af de vigtigste årsager til, at malkekøer udsættes. En halt ko æder mindre, bevæger sig mindre, har faldende mælkeydelse, har ringere drægtighedsresultater, og koen udskiftes sandsynligvis. For at forebygge og behandle klovsygdomme og halthed er det derfor vigtigt at identificere problemerne og træffe foranstaltninger på et tidligt tidspunkt.

Fælles registreringsprogram til klovbeskærere i Finland og Sverige

Registreringer af behandlinger foretaget af klovskærere er blevet indsamlet i Sverige siden 1995 og i Finland siden 2003. I øjeblikket registrerer både finske og svenske klovbeskærere klovsygdomme på papir, som senere tages. I Danmark har klovbeskærerne brugt et computerprogram til at registrere og sende klovsygdomsdata til Kvægdatabasen siden foråret 2010, hvor registrering af klovsygdomme startede i Danmark.

Der er mange fordele ved elektronisk registrering af klovsygdomme. Eksempelvis er programmet let at bruge for klovbeskærere, registreringerne kommer hurtigere og nemmere til den centrale database, registreringer er mere præcise, og det er let at følge koens sygdomshistorik.

I 2011 besluttede Svensk Mælk og Faba derfor at skifte til elektronisk registrering og fremover bruge det samme computerprogram som i Danmark. Norge sluttede sig til partnerskabet i starten af 2012. Programmet er udviklet af Videncentret for Landbrug, Kvæg. De fire lande er nu partnere i ejerskabet af computerprogrammet, og en ny version af programmet er blevet udviklet i tæt samarbejde mellem landene. I øjeblikket er projektet i en pilotfase i Finland og Sverige. Norge vil indkøre programmet snarest muligt

Klovbeskærerne indtaster registreringerne på computer med touch screen, som tåler kulde, snavs, fugt og stød. Computeren henter via trådløs internet faste oplysninger om besætningen og dyrene i besætningen ned fra det pågældende lands kvægdatabase. Det er nemt at søge efter dyr på listen med dyrenumre. Klovbeskærerne registrerer klovsygdomme, halthed og behandling med forbindelse eller sko på benniveau. De fleste sygdomme registreres kun i en klasse, men nogle er opdelt i mild og svær (se tabel 1).

Ud fra registreringerne kan man udskrive lister, som er vigtig som styringsredskab for landmanden, når han udvælger dyr til beskæring. Man kan også trække nøgletal, som viser forekomsten af forskellige klovsygdomme i besætningen. En anden liste viser de enkelte oplysninger om hver enkelt behandlet dyr, og opfølgingslisten viser dyr, der har brug for yderligere observation. Rapporterne er i Danmark tilgængelige via Dy-reregistrering.

Tabel 1. Kategorier af klovsygdomme registreret i registreringsprogrammet

Sygdomme
Dermatitis/Hudbetændelse
Digital dermatitis
Balleråd (mild og svær)
Såleblødning (mild og svær)
Sålesår (mild og svær)
Digital vorte
Nydannelse
Klovbrandbyld
Fissure white line = Løs hvid linje
Abscess, ulcer of white line = Byld I hvid linje
Abscess, ulcer of toe = Tånekrose
Dobbelt sål
Chronic laminitis/Laminitic ring = Snabelklov
Asymmetrisk klov
Proptrækker klov
Overgroet klov
Sakseklov
Halthed (mild og svær)
Hock lesion (mild og svær) = Hasetrykning

Mere information - bedre klovsundhed

Registrering af klovsygdomme giver redskaber, som kan bruges til at forebygge sygdom. Landmanden får både en opdateret rapport om besætningens generelle klovsundhed, for bestemte grupper af dyr samt for hvert enkelt dyr. Forekomsten af de forskellige sygdomme over tid kan sammenlignes med ændringer i fodring og management for herved at finde årsager til sygdom.

Erfaringer fra computerprogrammet i Danmark har været meget positive. Både landmændene, klovbeskærerne, rådgivere og dyrlæger har brugt registreringerne til at forbedre klovsundheden.

Registreringer af klovsygdommene kan også bruges til at beregne avlsværdier. Avl for indeks for klovsundhed forbedrer klovsundheden på langt sigt, og kan ses som en investering i fremtiden. Indekset for klovsundhed er fra august 2011 indregnet i NTM. Her anvendes registreringer fra både Finland, Sverige og Danmark. Klovsundhed viser moderate gunstige sammenhænge til eksempelvis holdbarhed og resistens mod andre sygdomme. Med det nye registreringssystem, forventes det, at mængden af registreringer af klovsygdomme vil stige, og at kvaliteten af registreringerne vil blive forbedret. Dette resulterer i mere sikre avlsværdier for klovsundhed.